

Es deia Kdiya. Era descendent del Profeta per la seva única filla, la gran Fatma.

El dia que va néixer Kdiya, tots els tarongers i llimoners del país es cobriren de flors: també florien els llessamins i les magnòlies.

Parents i amics de la família interpretaven aquesta manifestació gojosa de la naturelesa com un símptoma de predestinació: Kdiya era, sens dubte, una elegida d'Allah.

Alguns, d'esperit ambiciós, s'imaginaven que, en fer-se dona, es maridaria amb el fill del Soldà o del Glai o, qui sap, si amb el propi fill del Xa de Pèrsia.

Altres, de tarannà més místic, pretenien que Kdiya guariria els leprosos i els paralítics, domesticaria les feres, ressucitaria els morts.

Els pares i els germans no somniaven en cap destí extraordinari; estaven com ambabiocats davant la formosor i la gràcia de la menuda.

El fet és que Kdiya no era ben bé com els altres infants. Mai no plorava ni cridava: mai el seu front no s'enfosquia, mai no es solcava amb una marca d'impaciència o d'enuig.

Là infància de Kdiya s'escolava en un pati d'altres parets emblanquinades que li tapaven tot el veïnat. El món per a ella, com per a qualsevulla altra noia musulmana, es reduïa a un espai esquifit damunt del qual, com un miracle, brillava el cobricel blavíssim del firmament, passaven nuvols blancs i grisos, ratxades de tempesta, pluges i brises primaverals i, alguna que altra volta, un fragment de brillant arc-iris.

Prop l'infant, l'àvia filava l'aspra llana de les ovelles blanques i brunes, la mare la teixia amb paciència i constància, els dos enjogassats germans s'esbatussaven i cridaven.

Kdiya no pretenia mai barrejar-se ni als jocs ni a les disputes dels xicots. Quan ells eixien al carrer per a esbargir-s'hi, ella no protestava ni es queixava i quan tornaven els rebia amb un somriure complagut.

El pati era ple de claror i de divertiments insospitats: el gat s'hi passejava majestuós, les sargantanes hi paraven el sol i tot d'una s'esquitllaven rabents i desapareixien per una excletxa, les formigues hi desfilaven en interminables corrues.

En el minaret de la mesquita veïna, la veu aguda i solemne del mueftí anunciava, cinc cops per dia, l'hora de la pregària als devots. A més a més, una família de cigonyes hi havia fet el niu i Kdiya escoltava les sagrades paraules del religiós mentre espiava el vol lent i feixuc dels ocells de pas.

Arribaven els falziots i, tot d'una, el celobert es cobria de siluetes breus i xisclaires.

Un matí Kdiya descobrí, en un recó del pati, un llangardaix gegant de pell verdaⁱescates lluents: parava el sol amb evident voluptuositat. La menuda va acostar-s'hi de puntetes, restà quieta contemplant-lo. El llangardaix havia girat el cap i en comptes de fugir, com ella esperava, restava amb sos ulls rodons i lluents fixes en Kdiya. Ella s'hi va acostar encara més i la mirada del rèptil seguia immobilitat i fixa. Però no podia sostenir-la de la ^{menuda} i aclucava les parpelles a poca a poca.

- Pobre vell llangardaix xaruc, per què no fuges com les teves parentes les sargantanes?

Ja li girava l'esquena i marxava quan el rèptil tornà a esbadocar els ulls, i, sobtadament, començà de seguir-la.

Ella s'havia aturat prop la parra, el llangardaix s'hi aturà també; ella avançà devers el pou, el llangardaix s'hi arrossegà igualment. Restava amb el cap alt, la cua immòbil i la mirada fixa en la de la menuda.

- No sé pas què vols, feia ella un poc esverada.

Se li encarà.

- Bé, ja m'has seguit prou, ara vés-te'n.

Lent i feixuc el llangardaix girà cap i cua i aviat desaparegué per una escletxa.

Però tornà.

Arribava al matí, s'aturava als peus de Kdiya, aixecava la meitat del seu cos, fixava sos ulls rodons en la nena. Kdiya brandava el cap, el llangardaix també.

- Em plauria saber per què t'has engrescat amb mi, feia ella. Et manca alguna cosa? Tens por d'algú?

Un dia se li acudí d'allargar-li una mà i el llangardaix, com si no esperés res més, s'hi enfilà tot seguit. Li havia pujat braç amunt, s'havia aturat entre la part interior del colze i el palmell de la mà. Pel seu posat beatífic semblava haver assolit l'estat de benaurança perfecta. La nena li amfivava l'espatlla amb la mà lliura, seguia la direcció de les escames amb suavitat. El llangardaix s'immobilitzava cada cop més, fins que restà rígid com una bèstia dissecada. Kdiya el deixà anar a terra, on, en caure, féu un soroll com si fos de cartró. Però tot seguit recobrà l'elasticitat. Sos ulls esllanguit tornaren a lluir i mirar Kdiya, suplicants.

- Ara vés-te'n, llangardaix.

Ell abeí amb evident recança.

Aquest fet es reproduí cada dia durant qui sap el temps fins que un matí, el llangardaix no es presentà a l'hora acostumada. L'endemà tampoc no vingué ni l'endemà passat ni l'altre, i la menuda, desolada, compregué que el seu amic havia mort. En honor d'ell vessà les seves primeres llàgrimes.

Començava a somniar en coses indefinibles. Passava hores senceres immòbil i extasiada amb l'esguard fixe i els llavis convulsos.

Un dia la seva mare li demanà.

- Amb qui parles, Kdiya?
- Amb el Profeta.
- I, què li dius?
- Les seves pròpies paraules.
- Qui te les ha ensenyades?
- Ningú.

La mare n'havia parlat amb el pare i el pare, davant d'un fet tan poc ordinarí, malgrat que es tractava d'una noia destinada, com les seves germanes de religió, a la més santa de les ignoràncies i al més estricte enclaustrament, el bon musulmà decidí enviar-la a l'Escola Alcorànica.

Kdiya hi anava entre els seus dos germans. Mahamed, el gran, l'estirava per la mà dreta; Alzadin, el segon, l'enllaçava per la mà esquerra. Els dos xicots havien rebut severíssimes instruccions del pare: la menuda no havia de fer un pas sola ni havia de parlar amb ningú.

Mai no s'havia sentit a dir que cap habitant mascle d'aquella ciutat africana hagués après més de deu versicles de les sagrades escriptures per bé que sempre, des de temps immemorials, hi havien vingut Fakirs de qui sap on, per a explicar-les. Per això el vell mestre les recitava sense esperança d'ésser escoltat i amb una monotonia ensopidora que, combinada amb la calor, invitava a aclucar els ulls i a endormiscar-s'hi. Els deixebles més deixondits, aquells que respectaven el Llibre Sagrat, aconseguien amb prou feines vèncer la nyonyna, mentre els altres es distreien gratant-se els pols del cap i les puces de l'aixella, atrapant mosques i arrancant-els les ales pel pur goig de veure-les arrossegar-se pensament; burxant-se el nas o ficant-se l'índex entre els dits del peu...

Kdiya escoltava les paraules del Profeta sense apartar la vista del Fakir. Aquest, en adonar-se'n, començà per alçar la veu i la veu esdevenia cada cop més clara i més vibrant.

El mestre va demanar un dia a la nena, si havia après algun fragment de l'Alcorà i, davant l'expectació de tota la classe, Kdiya, sense vacillar, en recità prop de cinc cents versicles.

El vell Fakir, mut de sorpresa i d'emoció, s'eixugava les llàgrimes amb l'esfilagarsada mànega del cafta`.

Els tres germans tornaven a casa pels carrerons estrets i tortuosos de la vella ciutadella i Kdiya, bo i caminant, descobria les misèries del món. Cecs, leprosos, mutilats i paralítics seien per terra a les contonades o restaven drets al mig de la calçada. Amb veu llastimosa explicaven als transeünts els horribles detalls d'aquells mals esgarrifosos que patien. Altres es limitaven a demanar :

- Un mos de pa per l'amor d'Allah!
- Un grapadet de panses, per l'amor d'Allah!
- Un glopet d'aigua, per l'amor d'Allah!

Amb un impuls inesperat, Kdiya es desprenia de les mans de Mahamed i d'Alzadin i corria devers els captaires.

- Tornaré amb un mos de pa i un bol d'aigua del pou, germà.

Mahamed i Alzadin l'havien seguida corrent i tornaven a aferrar-la per les mans.

- No t'has d'acostar als captaires, poden encomanar-te un mal.

Però una estona després, quan la mare i l'àvia es distreien, Kdiya s'escapava de casa amb un cistell : hi duia nous, panses o figues seques, mossos de pa moresc i, a l'altra mà, una gerra amb aigua del pou. Ho repartia tot entre els malaurats i ells la cobrien de benediccions.

Encara no tenia set anys quan la seva anomanada de santedat i de saviesa ja començaven a estendre's per la ciutat i les rodalies, Orbs, sifilítics, leprosos i impeditos l'esperaven a la porta de l'Escola Alcorànica, s'agenollaven

als seus peus, agafaven la vora del seu caftà i el besaven, amb l'esperança d'un miracle.

Llavors els pares, esfereïts d'aquests contactes, la tancaren definitivament a casa. Aquell pati on havien jugat els seus germans, on ella havia domesticat un llangardaix i contemplat el pas lent de les formigues i l'ésquitllent de les sargantanes, es convertí en la seva presó. Kdiya tornà a escoltar cinc voltes per dia la pregària del muezzí i a esperar l'arribada dels falziots i de les cigonyes que anunciaven la primavera.

Ja no podia assistir a l'Escola Alcorànica ni aprendre més versicles de l'Alcorà. Aleshores, el vell alcoranista, desesperat, decidí tancar l'estudi i, amb el permís dels pares de Kdiya, dedicar-se exclusivament a ella.

El vell i la nena passaven llargues hores al pati emblanquinat, estudiaven plegats les sagrades escriptures.

En l'endemig, l'àvia havia envellit, ja no filava tanta llana com abans ni la mare no dava l'abast a teixir xilaves per als tres homes. Kdiya es posà al lloc de l'àvia en el filat i també ajudava la mare en el teixit. Quan després d'algunes hores d'estudi, el vell alcoranista abandonava la casa, la nena prenia la filosa i el fus i, bo i filant, repetia en veu baixa els fonaments de la religió de Mahoma. Però recordava constantment els seus protegits i els enyorava. Ells seguien gemegant i mendigant pels foscos carrers de la ciutadella i ja ningú no els escoltava.

- Pare, conced^{er}me una gràcia. Mai més no te'n demanaré una altra.
- Tot el que vulguis menys sortir de casa.
- Deixa venir a mi els malaurats.

El pare no gosà negar-s'hi i els malalts i els impeditos acudien a casa de Kdiya com a un santuari i ella els parlava i els consolava.

Kdiya ha fet quinze anys; coneix tot l'Alcorà de memòria. La seva fama ja sobreix les fronteres del país, s'escampa, amb una fragància de prodigiosa santedat per tot el món musulmà. Cap membre de la religió de Mahoma, cap fidel del Profeta no pronuncia el nom de Kdiya sense besar-se les puntes dels dits bo i murmurant: " Que Allah la beneeixi."

El vell alcoranista ha mort, i, per primera volta en la història de l'islam, els grans dignataris de l'Església Musulmana han nomenat una dona Fakia, es a dir, mestra de l'Alcorà.

Aquell pati amb les seves altes parets amblanquinades, amb el seu pou i la seva parra centenaris, s'ha convertit en Escola Alcorànica. La freqüenten homes i infants àvids d'aprendre la glòria d'Allah i la vera doctrina del Profeta. Cap d'ells no posa els ulls sobre Kdiya amb cobejança ni desig: cap d'ells no la ^{veu} com a una dona jove impregnada de formosor i de dolcesa sinó com a una santa davant la qual l'instint sexual desapareix. Tots l'escolten amb devoció, tots repeteixen amb ella, les paraules del llibre sagrat. De sol a sol la salmòdia remoreja entre les altes parets del pati, sota el cobricel de l'infinit.

- Allah, és l'únic déu, diu l'alcoranista.
- Allah és l'únic déu, reconeixen els deixebles.
- Mahoma és el seu Profeta, afirma ella.
- Mahoma és el seu Profeta, repeteixen ells amb convicció.

Des de les planures de la Xauia, des de la serralada de l'Atlas, de més enllà del Mar Roig i de l'immens Sahara, acudeixen pelegrins en processó: la petita ciutat emmurallada s'ha convertit en una nova Meca.

Però tot d'una el Fat ha col·locat Alí davant Kdiya; Alí, el jove foraster de posat decidit, mirada i somriure brillants i llavis carnosos. És l'únic que no porta turbant, símptoma irrecusable de modernisme. Entre els brillants i voluminosos turbants dels incorruptibles, el fes d'Alí, roig com una rosella d'abril, es destaca insolent. I no menys insolent és la manera un poc fatxendosa de de-

cantar-se'l sobre una cella.

Kdiya pensa que ha vingut a provocar-la. L'esguard de sos ulls melenconiosos, on el foc del saber encén guspires sobrehumanes, es fixa en el d'Alí. Aixeca la mà per a indicar que suspèn la lliçó: tots poden veure que aquesta mà presenta la ingravidesa i el color d'un petal de magnòlia i, potser també la seva fragància. Resten com fascinats.

- Voldria saber, diu ella, amb una veu diferent d'aquella amb què recita l'Alcorà, per quin motiu un jove nacionalista revolucionari s'interessa per les Sagrades Escripures ?

Alí respon :

- Noble Fakia, nosaltres volem ésser lliures i progressius però no renegats.
- Jo em pensava que éreu vosaltres, els del fes roig, distintiu de rebeldia, els qui pretenieu destruir els vells fonaments dels nostres costums, de les nostres lleis, de la nostra religió...
- No, exclamà Ali posant-se dret d'un salt. No, noble Fakia, nosaltres no volem destruir res d'això ; lluitem contra el domini **estranger** per la nostra independència i també contra el fanatisme que fomenta la ignorància i la barbàrie i deshonra l'islam.

S'aixecà un murmurí de protestes entre els deixebles alcoranistes.

- Deixeu-lo parlar!, suplicava Kdiya. Deixeu-lo que ens expliqui les seves teories nacionalistes i revolucionàries.

En un silenci carregat d'electricitat, Alí passa lentament la mirada per l'assemblea. Aixeca les espatlles desdenyós.

- No, diu dirigint-se a Kdiya, no val la pena no ho comprendrien.

Ja els homes s'han posat drets; volten Alí amb els punys en l'aire.

- Quina mena de doctrines son aquestes que no comprenem?

- Es ésser bàrbar i fanàtic, el respectar les tradicions?

- Són retrògades perquè no volem que les nostres dones esdevinguin unes des-

vergonyides, com les cristianes?

S'agiten braços al volt del cap d'Alí, brillen mirades amb esclat homicida. Kdiya s'esmuny casa endins.

- Mahamed! Alzadin! Ajudeu a aquell jove del fes roig; feu-lo sortir per la teulada.

Ara són tres a lluitar contra els ofesos alcoranistes. A empentes, a cops de colze aconseguen obrir-se camí. Entren dins la casa, tanquen la porta de comunicació. Mahamed va davant, puja els esglaons de quatre en quatre. Així mateix puja Alí, trepitjant-li els talons, mentre Alzadin guarda la retirada.

Un cop dalt, Mahamed assenjala una cornisa que corre al llarg de la paret: Alí s'hi precipita sense vacil·lacions. De terrat en terrat, de teulada en teulada, ara corrent, ara saltant, uns cops a peu, altres a quatre grapes, aviat s'allunya del barri, potser de la ciutat.

En el pati l'avalot s'ha anat calmant. Kdiya ha assegurat als seus ofesos deixebles que aquell desvergonyat nacionalista no tornarà mai més a l'Escola.

Ara la paraula de Kdiya ja no ressona amb el mateix fervor, ja no se li encenen la mirada en recitar els sagrats versicles. La flama roja del fes d'Alí ha deixat com un rastre de llum profanadora en aquell pati consagrat a l'oració. El cel no llueix com abans, el llessamí no exhala aquella flaira tan deliciosa. Ja no alegren el seu cor solitari ni el vol lent i feixuc de les cigonyes, ni els xiscles penetrants dels falziots. Exaltació profana, dubtes, recances, remordiment, enterboleixen l'esperit de l'alcoranista.

Kdiya emmalalteix: sent un fred horrible per tot el cos i, tot d'una, una calor abrusadora. No pot menjar ni pot dormir i les mans, balbes i suades, li tremolen tothora.

Han anat a visitar-la les millors curanderes de la ciutat i també les engalipadores professionals de la muntanya. Li recepten herbes, babfis, cataplasmes i oracions. Però no troben el remei adient.

Kdiya perd forces cada dia: la seva pell, abans tivada i rosa, s'ha tornat groga, flàccida i transparent. Se li ha enterbolit la mirada, se li ha apagat la veu que ara ja no és sino un murmuri.

La mort no li fa por. S'ha fet traslladar el jaç al pati, i, bo i ajeguda, segueix ensenyat l'Alcorà. Però els deixebles ja no la entenen: endevinen en els seus llavis, abans turgents i rojos, ara secs i morats, els versicles més coneguts.

Segueixen arribant peregrins de terres llunyanes: Kdiya els esguarda amb amorosa pietat i els somriu encoratjadora. Ells beses repetides vegades la vora del seu caftà i marxen conçolats.

Des del mineret proper el muetzi crida els fidels per a la darrera pregària del dia: la del Maghreb. Kdiya sent: "Allah és gran, Allah és l'únic déu i Mahoma és el seu Profeta" Ja no es recorda més d'Alí ni de cap cosa d'aquest món. Acluca les parpelles i somriu amb beatitud mentre murmura el nom d'ALLAH.

La trista nova s'escampa aviat: La Fakia ha mort. Comencen a arribar els imans i els xatibs amb el baixà i els caids. Tots es recullen davant del cadàver, tots es freguen respectuosament el front i el pit amb la punta dels dits. Arriben igualment, encara que més tard perquè venen de terres llunyanes, els alts dignataris de l'Islam, els quals proclamen a Kdiya, santa. I, com a santa, decideixen enterrar-la a la muntanya de Sidi Bou Xaia, al peu de la capella en forma de cúpula on reposa el cos del propi sant.

Embolcallen les despulles de Kdiya en una estora cosida i les cobreixen amb el seu propi haik, les colloquen en un baiard; quatre homes les portaran damunt les espatlles.

Milers de devots de totes les classes socials han acudit a l'enterrament, segueixen el féretre i entonen les absoltes mentre les dones el veuen passar darrera el raixat de la finestra estant.

La comitiva ha eixit de la ciutadella per la porta del sud: és el primer

cop que Kdiya travessa la muralla emmerletada. Mai no havia sospitat ni mai ningú no pensà a parlar-li'n ,de l'especte impressionant del paisatge: un dels més grandiosos de l'Àfrica,potser del món. Cimals festonejats de cedres blaus es perfilen damunt d'un cel net i brillant com una turquesa. Rostos prodigiosament maragdins s'estrien de centenars de cascades,torrents i rierols que davallen camí de la plana,adalerats i brogidors en les costes,assossegats i xiuxiuejants,entre blatdemorars i olivets.

El seguici baixa fins el fons del barranc,serpenteja per la pendent abrupta sense deixar de cantar i pregar. Atravessa el torrent damunt d'un simple tauló col·locat de banda a banda i tots tremolen en pensar que una lleu relliscada o un pas en fals dels qui porten el baiard,pot precipitar el cos de la santa a la torrentera.

Però quan comencen de pujar l'olivet que condueix a la capella de Sidi Bou Xaia,les veus tornen a ressonar amb un nou fervor.

Mentre els fossers obren el clot,tothom resta callat,només es sent el bleix dels qui caven.

L'han soterrada a l'amable ombratge d'una figuera centenària en companyia d'un pa de blat de moro i un grañat de figues seques : el seu aliment per a la eternitat.

Ara tornen a la ciutat emmurallada en grups de dos i de tres,xano-xano pujol avall,pel mig de les oliveres. Parlen del preu del moresc i del sucre candi,de la creixent rivalitat comercial dels israelites,de les properes eleccions de mocàdens...

Tres homes sols han restat prop la tomba de Kdiya: el pare i els dos germans. No parlen ni pregunten ni ploren . Pensen que algú o alguna cosa,no saben qui ni què,els ha robat aquell tresor de bondat i de formosor : llum dels ulls,música de l'oïda,fragància dels sentits.

Una estona més tard,ells també emprenen el camí de retorn.Kdiya resta

sola per sempre.

M E K T U B

Tots els musulmans saben que el destí de cada un de nosaltres resta inexorablement marcat, en neixer.

+ + + + +
+ + + + +
+ + + +
+ + +
+ +
+ +